

SZEKCIÓK

Aktív idősödés és életminőség

Dr. Huszti Éva (DE Egészségügyi Kar) - **Dr. Hüse Lajos** (DE Egészségügyi Kar)

Cél az aktív idősödés folyamatának, jellemzőinek, az idősödő népesség életminőségének megismerése a jelenlegi kutatások, vizsgálatok eredményei alapján. A következő témakörökben várjuk az elméleti és módszertani előadások absztraktjait:

- Aktív idősödés
- Az idősödő társadalom kihívásai (nemzetközi és hazai)
- Életminőség időskorban (életkörülmények, egészségi állapot, szubjektív jóllét, életminőség index)
- A nyugdíjbavonulás hatása az életminőségre
- Idősödés és társas kapcsolatok. Az egyéni kapcsolathálózat jellegzetességei, hatása az aktív idősödés folyamatára
- Aktív idősök a civil társadalomban
- Idősök a helyi közösségben (szocializációs, érték és kultúra hagyományozó szerep)
- Egészség és idősödő társadalom
- Jó gyakorlatok az aktív idősödés témakörben

Kulcsszavak: aktív idősödés, életminőség, idősödő társadalom, társas kapcsolatok, helyi közösség, civil társadalom

Az egészség/betegség kulturális aspektusai

Dr. Bánfalvi Attila (DE NE Magatartástudományi Intézet)

A szekció az orvosláshoz - és tágabb értelemben az egészségügyhöz – kapcsolódó kulturális, szociális problémák megbeszélését célozza. Módszertanilag főként „nem-scientific”, hanem narratív, hermeneutikus, kvalitatív jelzőkkel leírható gondolatoknak szándékozik teret adni. Ez nem zárja ki a kvantitatív eredmények alkalmazását az érvelésben, de nem ilyen eredmények előállításán alapuló előadásokra számítunk. Olyan gondolatoknak adnánk szívesen teret, amelyek nem feltétlenül instrumentálisan hasznosak, de amelyek részt vesznek a medicina par excellence humán aspektusainak megértésében. Minthogy szeretnénk új, esetleg szokatlan, nem a szakmai „fő sodorhoz” kapcsolódó gondolatoknak teret adni, ezért bátorítjuk fésületlen, nem „nyomdaérett” ötletek, gondolatmenetek bemutatását. Az előadások hosszát az absztraktok elbírálása után határozzuk meg.

Kulcsszavak: humaniorák, filozófia, orvosi antropológia, szociológia, bioetika

Az elefántcsont-torony és a barátság-pad. Pszichoterápia a XXI században

Dr. Purebl György (SE ÁOK Magatartástudományi Intézet)

A pszichoterápia a XXI század növekvő jelentőségű terápiás irányzata. Jelentőségét elsősorban a mentális zavarok meredeken emelkedő gyakoriságának köszönheti. A gyorsan növekvő pszichoterápiás igényekkel az ellátórendszer kapacitása nem tud lépést tartani - a

pszichoterápia még a legfejlettebb egészségügyi rendszerekkel rendelkező országokban is nehezen érhető el. Az igények ugyanakkor a pszichoterápia gyors fejlődését is eredményezik: ma már minimum-feltétel, a bizonyítékokon alapuló hatékonyság, emiatt az egyes terápiás irányzatok között a gyógyszercégekhez hasonló erős publikációs verseny figyelhető meg a hatékonyság igazolására. Ugyanakkor a közösségek és a finanszírozók közös igénye az is, hogy a pszichoterápia ne csak hatékony, hanem egyszerű (gyorsan tanulható és alkalmazható) és minél olcsóbb legyen. Az elvárások tehát nagyon nagyok a pszichoterápiával kapcsolatban.

Kulcsszavak: bizonyítékokon alapuló pszichoterápia, alacsony intenzitású intervenciók

Bioetika és társadalom

Kakuk Péter (DE NE Magatartástudományi Intézet)

A szekció azoknak a hazai közpolitikai vagy filozófiai megközelítéseket alkalmazó bioetikai kutatásoknak kíván teret adni, melyek a különböző morális kérdések feltárásával, elemzésével, vagy normatív ajánlások kidolgozásával a kortárs társadalom egészségi állapotára vagy az egészségügyi intézményrendszer működésére összpontosítanak. A szekcióhoz kötődően - a három előadáson és az azt övező vitán túl - poszterszekciót is tervezünk.

Kulcsszavak: etika, jog, orvos és egészségtudományok, kutatás

Egészség- és orvosi szociológiai kutatási aktualitások a 21. században

Prof. Dr. Füzesi Zsuzsanna (PTE ÁOK Magatartástudományi Intézet)

Egészség és társadalom a 21. században témához kapcsolódva várjuk azokat a közelmúltban lezárult vagy aktuálisan futó, eredményeket prezentáló kutatásokat, amelyek: (1) az egészség, az egészségügyi ellátás és az egészségügyi felsőoktatás társadalmi problémáival foglalkoznak, (2) az egészségszociológia elméleti háttérével, valamint módszertani eszközeivel feltehetően érvényes választ tudnak adni a 21. századi kihívásokra, (3) további kutatási irányokat vázolnak, valamint olyan kérdéseket vetnek fel, amelyekből – akár közös – kutatások is tervezhetőek a jövőben.

A szekció fókusza a témák prezentálása mellett a közös gondolkodáson, megbeszélésen, kérdések megfogalmazásán van.

Kulcsszavak: egészség és orvosi-szociológia, egészségügyi ellátás, egészségügyi felsőoktatás, kutatás

Erre mit mondhatok? Társadalmi problémák megjelenései az egészségügyi kommunikációban

Dr. Pilling János (SE ÁOK Magatartástudományi Intézet)

A társadalmi hatások nap mint nap megjelennek az egészségügyben. Az internetes információk egyre nagyobb súlya, az orvoslásba vetett hit megrendülése, a komplementer és alternatív módszerek használóinak gyarapodó száma, a feszült, indulatos betegekkel való kapcsolat, az egészségügyi kártérítési perek növekvő száma csupán néhány jele ennek. Az

alacsony szocio-ökonómiai status vagy az egészségügyi információk megértését nehezítő korlátozott szövegértés egyaránt hatással lehet az egészségi állapotra és a kezelésre is, így az ezzel való foglalkozás feladatot jelent az egészségügyben dolgozóknak. Hogyan jelennek meg ezek a témakörök az orvos-beteg kommunikációban? Milyen megoldási lehetőségeket találhatunk a felmerülő problémákra? A szekció ezekre a kérdésekre keres válaszokat.

Kulcsszavak: egészségügyi kommunikáció, health literacy, interkulturális kommunikáció, betegbiztonság, műhibaperek, indulatos páciensek, internet, természetgyógyászat

Éghajlatváltozás és egészség

Antal Z. László (MTA TK Szociológia Intézet)

A természet jelenlegi változásai – ezek között kiemelten az éghajlatváltozás – új kockázatokat jelentenek az egész élővilág, minden társadalom és az egészségügyi ellátás számára is. A szekcióban előadások hangzanak el a nemzetközi és hazai kutatási eredmények alapján ezekről a kockázatokról, ezek megelőzési lehetőségeiről és arról, hogy az egészségügyi ellátás és az ott dolgozók hogyan készülhetnek fel ezekre a változásokra. A szekcióban szociológusok és orvosok tartanak előadásokat ezekről a kérdésekről.

Kulcsszavak: kockázatok, alkalmazkodás

Fókuszban az egyetemi hallgatók egészsége

Dinyáné Szabó Mariann (SE Digitális Egészségtudományi Intézet)

A felsőoktatási életvilágban a hallgatókra fókuszálva, a hallgatói jól-lét dimenziói mentén - fizikai, mentális és szociális egészség – képet kapni a hallgatói egészség jelenlegi állapotáról. A téma relevanciája: A pozitív társadalmi haladás egyik fontos kérdése a felsőfokú oktatásban résztvevők jó egészsége – ennek egyik csoportja a hallgatók köre -, melynek kialakításához szükséges a társadalom „védő karjának” kinyújtása. A jövőt alakító leendő döntéshozók boldogsága a jó egészség függvénye, amibe bele tartozik a mentális és testi egészség, a jó kapcsolatok kialakításának képessége, az önkéntes munka vállalása, valamint az érdeklődés a társadalmi kérdések iránt. Az elégedettséget okozó életmód - az egyetemen – elősegíti a tudatos állampolgárrá válást.

Kulcsszavak: egészség, jól-lét, önkéntes munka, boldogság, felsőoktatás

Hogyan ártunk, mivel védünk az életvégi ellátásban?

Dr. Hegedűs Katalin (SE ÁOK Magatartástudományi Intézet) - **Dr. Kegye Adrienne** (SE ÁOK Magatartástudományi Intézet) - **Dr. Zana Ágnes** (SE ÁOK Magatartástudományi Intézet)

Az idős és haldokló betegek ellátása az egészségügy mostoha területe. Az otthoni szakellátás, hospice vagy a demens betegek korszerű gondozása nagyrészt ismeretlen a társadalom számára, illetve számos tévhit nehezíti az elfogadottságukat. A családok sokszor egyedül maradnak a problémáikkal. Az ápolás, gondozás hosszú folyamata sajátos etikai és betegjogi követelményeket is felvet. A dialógus sokszor hiányzik az életük végén levő betegekkel, pedig ők is szeretnének részt venni, döntenek abban, hogy mi történik velük a továbbiakban. Miközben az egészségügyi dolgozók segítik a súlyos betegeket, saját testi,

lelki állapotukat elhanyagolják, ezt kutatási eredményeink is igazolják. Milyen új lehetőségek vannak a súlyos betegek, az őket ellátó szakemberek és családtagok számára? Az oktatásban, kutatásban és a szemléletformálásban elért eredmények megosztása a szekció fő célja.

Kulcsszavak: életvég, hospice, otthoni ellátás, demens ellátás, kiegészés, betegjogok

Gyógyítók társadalmi helyzete és egészsége

Dr. Csabai Márta (SZTE Pszichológiai Intézet) - **Dr. Gyórfy Zsuzsa** (SE ÁOK Magatartástudományi Intézet)

A gyógyítók testi-lelki jólléte és helyzete kiemelt társadalmi kérdés, hiszen az egészségügyi dolgozók jólléte és egészsége közvetett és közvetlen módon befolyásolja a betegellátást és tágabb perspektívában az ösztársadalmi morbiditást és mortalitást.

Szekciónk célja, hogy áttekintsük napjaink legfontosabb gyógyítókkal kapcsolatos kutatásait, vizsgálati eredményeit. Kiemelt kérdéseink közé tartoznak a gender perspektívájú vizsgálatok, a kiegészés jelensége és az orvoscsovágráció trendjeinek alakulása. Fókuszba kívánjuk helyezni a hivatásváltozással kapcsolatos kérdéseket valamint a gyógyítók körében megjelenő kisebbségi stressz problémáját. Célunk e fenti témákban való együttgondolkodás illetve a különböző kutatási koncepciók és az eredmények széleskörű ismertetése.

Kulcsszavak: gyógyítók, egészség, hivatás

„Lélektől lélekgig” (orvosképzők, orvosok lelki egészsége, a hivatás és a hivatásra nevelés kihívása a XXI. században)

Dr. habil. Barabás Katalin (SZTE ÁOK Magatartástudományi Intézet)

A XXI. század orvosképzésével szemben állított, nemzetközileg is egységesített követelményrendszer igen sokrétű. A hivatásra nevelés a kurrikulumok központi vezérfonalát adják. A „múlt századi” oktatóknak új kihívásoknak kell megfelelniük, amely nem csak a szakmai követelményekből adódik, de az új évszázad hivatásképe is változik, továbbá még a teljesen új „Y-generációt” képviselő hallgatók elvárásaiból is származik.

A szekció célja azoknak a kutatásoknak a bemutatása, amelyek mind a tanárok, klinikai oktatók, mind a hivatásban dolgozók lelki egészségével foglalkozik, továbbá a hallgatói generáció pszichológiai sajátosságait tárja fel. Képet szeretnénk adni arról, hogy milyen erőfeszítések vannak az oktatók és a leendő gyógyítók lelki egészségének megőrzése érdekében.

A szekció végső célja, hogy a prezentációk, diszkussziók alapján kiderüljön, hogy mindannyiunk etikai kötelessége a gyógyítók, leendő gyógyítók mentális egészségének megőrzése, így válik a hivatásra nevelés hitelessé.

Kulcsszavak: hivatásra nevelés, orvosképzés, oktatók, hallgatók mentálhigiénéje, megküzdési mechanizmusok

"Metszéspontok" - munka és magánélet az ápolók (élet)világában

Dr. Vingender István (SE ETK Alapozó Egészségtudományi Intézet)

A nyilvánosság számos terében az ápolók szociális helyzetéről szóló diskurzusok igen élénknek tetszenek, egyes elemei kulcstémává váltak a szakmai, politikai és közbeszédben egyaránt, ám a társadalomtudományi érdeklődés kevésbé rezonált e jelenségekre. A hazai ápolói társadalom sajátosságainak mélyebb megismerése várat magára, s ez nem csak a szociológia felől mutatkozó hiány, nem jelenhet meg ez a tudás az egészségügyet körülvevő szakmai-politikai mezőben sem. Az ápolói társadalom önmagára vonatkozó diskurzusaiból is hiányzik e tudományos reflexió. E szekció ezért olyan kutatásoknak kíván helyt adni, amelyek hozzájárulnak az ápolókat jellemző szocioökonómiai és szociokulturális sajátosságok pontosabb megragadásához. Kaput nyithat olyan elemzések számára, amelyek e csoport rétegződését, életmódmintáit, kapcsolati hálóját, identitásképeit vizsgálva lehetővé teszik e hiányok kitöltését.

Kulcsszavak: ápolói hivatás, rekrutáció, ápolói mobilitás, depriváció, kirekesztettség, kapcsolati háló, életmód, a depriváltság kognitív reprezentációi

Női-férfi szív és lélek. A társadalmi nem jelentősége a szívbetegségekhez történő alkalmazkodásban

Dr. Tiringer István (PTE ÁOK Magatartástudományi Intézet)

A szekció előadásai egy olyan követéses kutatás különböző aspektusait járják körbe, mely a gender jelentőségét vizsgálta a szívbetegségekhez történő alkalmazkodásban és az akut koszorúér-eseményt követő életmód-változtatásban.

A társadalmi nem közvetlenül és közvetve – a szocializációs folyamatokon keresztül a személyiségvonássá válva – befolyásolhatja a krónikus betegségek kialakulását és lefolyását. A „gender-medicina” az elmúlt évtizedekben kiemelten foglalkozott a szívbetegségekben tapasztalható nemi különbségekkel, de a nemmel kapcsolatos személyiségvonások jelentőségével a szívbetegségekhez történő alkalmazkodásban eddig viszonylag kevés kutatás foglalkozott.

A kutatás megalapozásához adaptáltunk nemzetközileg használt kérdőíveket, melyeket a szívbetegek mellett egy egészséges kontrollcsoportban, illetve fiatal egyetemista populációban validáltunk (a Personal Attributes Questionnaire bővített változatát és az Unmitigated Communion skálát).

Beszámolunk a szívbetegségekhez történő alkalmazkodást vizsgáló követéses kutatás eredményeiről (n=270). A kiindulási adatfelvétel közvetlenül az akut koszorúér-eseményt követően történt, amit a 2 és 6 hónapos vizsgálat követett. Szó lesz a nemmel kapcsolatos személyiségvonások és az életminőség kapcsolatáról, s arról, hogyan közvetíthetnek a megküzdési módok és a társas támogatás nemi különbségei ebben a kapcsolatban.

Az utolsó előadás egy egészségpszichológiai modellben mutatja be a fenti betegcsoport életmód-változtatási folyamatait.

Kulcsszavak: gender, személyiségvonások, megküzdés és életmódváltoztatás, szívbetegségek

Szülés és születés

Dr. Kisdi Barbara (PPKE BTK Szociológiai Intézet)

A modern társadalom szüléskulturái által felvetett kérdések mélyreható társadalomtudományi vizsgálata alig néhány évtizedre tekint vissza. A szülés területén megjelenő differenciált elvárások és gyakorlatok arra mutatnak, hogy a születéssel kapcsolatos orvosi normák társadalmi reflexiókkal találkoznak, amelyekre a szülésben részt vevő szakembereknek reagálniuk kell. A szülés-születés társadalmi vetületeivel, az orvosi és laikus látásmód és elvárásrend közötti különbségekkel és változásokkal, a születés problémájának hangsúlyeltolódásaival, vagy a szülés területén is megjelenő alternatív megközelítésekkel és gyakorlatokkal foglalkozó kérdéskörök feltétlenül interdiszciplináris kutatásra várnak. A szekció helyet adhat azon kutatási eredmények megvitatásának, amelyeknek fókuszában az élet kezdetének messzire mutató kérdései állnak.

Kulcsszavak: szülés, születés, szüléskultúra, szülővé válás, magzat, embrió